

**ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΣΕΕ
ΕΠΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Αθήνα, Ιανουάριος 2018

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

1. Εκπτώσεις – προσφορές – προωθητικές ενέργειες

Με το άρθρο 15 του ν. 4177/2013 επήλθαν σημαντικές αλλαγές στην διενέργεια εκπτώσεων και προσφορών, με σημαντικότερη την εισαγωγή των ενδιάμεσων εκπτώτικων περιόδων και την ουσιαστική κατάργηση της υποχρέωσης αναγγελίας των προσφορών στους τοπικούς Εμπορικούς Συλλόγους. Ακολουθώντας, με την υποπαράγραφο ΣΤ5 παράγραφος 2^α του άρθρου πρώτου ν. 4254/2014, δόθηκε το δικαίωμα στον Υπουργό να ρυθμίσει με απόφασή του εξ' αρχής το πλαίσιο εκπτώσεων – προσφορών και προωθητικών ενεργειών.

Σε εκτέλεση της διάταξης αυτής εκδόθηκε η Υπουργική Απόφαση 56885/10-11-2014 του Υφυπουργού Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας, με κύριο χαρακτηριστικό την διατήρηση των ενδιάμεσων εκπτώτικων περιόδων και την απελευθέρωση λίγο – πολύ όλων των άλλων πρακτικών με μόνη προϋπόθεση τον περιορισμό της ποσότητας των προσφερόμενων ειδών στο 50% του δυναμικού του καταστήματος. Η ΕΣΕΕ, τόσο μεμονωμένα, όσο και στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας των φορέων και της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου για την επεξεργασία σχεδίου του εν λόγω Κώδικα, δεν είχε προτείνει τα παραπάνω. Η Υπουργική Απόφαση που τελικά εκδόθηκε απείχε έτη φωτός από την πρόταση, στην οποία συναινετικά και με ελάχιστες διαφωνίες κατέληξαν οι φορείς της αγοράς που μετείχαν στην μακρά και εκτεταμένη διαβούλευση.

Η ΕΣΕΕ επαναφέρει την πρότασή της που κατατέθηκε στην Επιτροπή και η οποία έχει ως εξής:

1. Να καταργηθούν οι ενδιάμεσες εκπτώτικές περιόδοι και να διατηρηθούν οι τακτικές εκπτώσεις ως έχουν (Ιανουάριος – Φεβρουάριος και Ιούλιος – Αύγουστος). Η διπλή διαγραμμένη τιμή να επιφυλάσσεται μόνο για τις εκπτώσεις.
2. Οι προσφορές και οι προωθητικές ενέργειες να εννοούνται ως ενιαία ενότητα. Να δίνεται το δικαίωμα δύο 10ημέρων προσφορών και προωθητικών ενεργειών το χρόνο, που θα τα χρησιμοποιεί η κάθε επιχείρηση κατά το δοκούν. Οι προσφορές και προωθητικές ενέργειες θα αφορούν το πολύ στο 1/3 του συνόλου των ειδών. Από τον κανόνα αυτό να εξαιρούνται οι loyalty cards, οι οποίες όμως δεν θα μπορούν να χρησιμοποιούνται για εκπτώσεις με την έκδοσή τους.
3. Οι προσφορές και οι προωθητικές ενέργειες ολοκληρώνονται τουλάχιστον 30 ημέρες πριν από τις εκπτώσεις.
4. Εισάγεται η τιμή γνωριμίας προϊόντος, για περίοδο που δεν θα ξεπερνάει τις 2 εβδομάδες.
5. Εισάγεται το δικαίωμα κάθε επιχείρησης να έχει «γωνία stock». Αφορά μέχρι και στο 10% του συνολικού αριθμού των προϊόντων και διαρκεί το πολύ ένα μήνα για το κάθε προϊόν.
6. Στα καταστήματα stock και outlet να καταργηθούν οι αναφορές που οδηγούν σε διάθεση προϊόντων «ειδικής παραγωγής». Παράλληλα, να εξεταστεί η δυνατότητα περιορισμού των καταστημάτων outlet σε κλειστό αριθμό ανά περιοχή. Ειδικά σε ότι αφορά τα συγκεκριμένα καταστήματα, τους δόθηκε με την νέα νομοθεσία δικαίωμα συμμετοχής

στις εκπτώσεις, το οποίο ενδεχομένως θα πρέπει να επανεξεταστεί, δεδομένου του ήδη υπάρχοντος ειδικού τιμολογιακού χαρακτήρα των καταστημάτων αυτών. Παράλληλα, θεωρούμε ότι η λειτουργία των συγκεκριμένων κλάδων πώλησης πρέπει να θεσμοθετηθεί αυτοτελώς από το νόμο με αυστηροποίηση των όρων λειτουργίας ενός καταστήματος Stock/Outlet που θα έχει ένα ξεκάθαρο μίγμα προϊόντων προς πώληση (stock, ελαττωματικό, προϊόν ειδικής παραγωγής) με αναγραφή μίας μοναδικής τελικής τιμής για την αποφυγή της παραπλάνησης του καταναλωτή.

7. Να επιδιωχθεί η πάγια θέση της ΕΣΣΕ για «μία τιμή – χαμηλή τιμή».
8. Να καθιερωθεί ειδικό ηλεκτρονικό μητρώο προσφορών – προωθητικών ενεργειών στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, δημόσιο και ελεύθερα προσβάσιμο. Όλες οι προσφορές και προωθητικές ενέργειες να πρέπει να δηλώνονται εκεί. Παράλληλα, στο προ του ν. 4177/2013 νομικό πλαίσιο προβλεπόταν η αναγγελία των περιόδων προσφορών και στον Εμπορικό Σύλλογο. Η σχετική ενέργεια μετατράπηκε από υποχρεωτική σε δυναμική. Ζητάμε την επαναφορά της κοινοποίησης προς τον Εμπορικό Σύλλογο, καθώς έτσι μαθαίνει η επιχειρηματική κοινότητα την πραγματοποίηση προσφορών και μπορεί να δράσει ανάλογα είτε με παρόμοιες ενέργειες που μειώνουν τις τιμές, είτε με εκούσιους ελέγχους της πρακτικής που βοηθούν την Πολιτεία στην τήρηση του πλαισίου.
9. Να δημιουργηθεί ειδική Επιτροπή παρακολούθησης αθέμιτων πρακτικών, με την συμμετοχή των φορέων της αγοράς. Η Επιτροπή να παρακολουθεί την εφαρμογή του Κώδικα, να καταγράφει τα προβλήματα και να υποβάλλει προτάσεις προς τον Υπουργό.

2. Κυριακάτικη Αργία

Η ΕΣΣΕ ήδη από τον Δεκέμβριο του 2013 που εκδηλώθηκε για πρώτη φορά η ανεξήγητη εμμονή του Υπουργείου Ανάπτυξης να απελευθερώσει τις Κυριακές, εξέφρασε την κάθετη αντίθεση και την ευαισθησία του εμπορικού κόσμου της χώρας προς το Υπουργείο σχετικά με το θέμα αυτό. Την ίδια χρονική περίοδο, είχε συμφωνηθεί ότι, πριν από την οποιαδήποτε σχετική ρύθμιση ή πρόταση ρύθμισης, θα πραγματοποιηθεί πρώτα εξαντλητικός διάλογος μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Αντ' αυτού, βρεθήκαμε αντιμέτωποι με την πλήρη απελευθέρωση της λειτουργίας των καταστημάτων όλες τις Κυριακές του χρόνου. Τελικά, με το άρθρο 16 ν. 4177/2013 ορίστηκε ότι γενικό άνοιγμα θα ισχύει μόνο για συγκεκριμένες και περιορισμένες εκ του νόμου Κυριακές το χρόνο και συγκεκριμένα την πρώτη Κυριακή κατά την έναρξη των εκπτώσεων, δύο Κυριακές πριν από την ημέρα των Χριστουγέννων και την Κυριακή των Βαΐων (7 στο σύνολο). Κατά τα λοιπά, η λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές εξακολουθούσε να είναι ζήτημα των τοπικών κοινωνιών και το άνοιγμα των μικρών επιχειρήσεων (κάτω των 250 τμ) αποφασίζει ο αρμόδιος Αντιπεριφερειάρχης (τέως Νομάρχης), κατά τις απαιτήσεις και τις επικρατούσες συνθήκες των τοπικών αγορών.

Ακολούθως, οι κατά τόπους Αντιπεριφερειάρχες εξέδωσαν τις σχετικές αποφάσεις λαμβάνοντας ειδική πρόνοια για τις τουριστικές περιοχές των νομών τους και έτσι η αγορά ισορρόπησε, βάσει των προτάσεών μας.

Ωστόσο, με την υποπαράγραφο ΣΤ5 παράγραφος 2^α του άρθρου πρώτου ν. 4254/2014, το Υπουργείο Ανάπτυξης επανέφερε το θέμα, ενώ αυτό είχε λήξει και ορίστηκε ότι με Υπουργική Απόφαση θα καθοριστούν 3 τουριστικές περιοχές στις οποίες θα ισχύσει πλήρης απελευθέρωση, άσχετα από τις αποφάσεις των Αντιπεριφερειάρχων. Τελικά, ο Υφυπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας εξέδωσε την 7 Ιουλίου 2014 την υπ' αριθμ. Κ1-1119/2014 Απόφαση, με την οποία, παρά το νόμο, απελευθέρωσε την λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές σε 3 περιφέρειες της χώρας, τις οποίες βάφτισε «3 περιοχές». Η συνέχεια είναι γνωστή: ΕΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ και Ομοσπονδία Ιδιωτικών Υπαλλήλων προσφύγαμε στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά του Υπουργείου Ανάπτυξης και του κύρους της πιο πάνω απόφασης, επί της οποίας προσφυγής εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 100/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που αναγνώρισε ότι η Κυριακάτικη αργία αποτελεί συνταγματικό, απαραβίαστο και αναντικατάστατο δικαίωμα των επαγγελματιών και εργαζομένων, σχετιζόμενο όχι μόνο με την ανάγκη ανάπαυσης, αλλά συνολικά με την διαφύλαξη και ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και της δυνατότητας οργάνωσης της προσωπικής και οικογενειακής ζωής.

Και ενώ το θέμα των Κυριακών φάνηκε ότι έκλεισε με την ένταξη στις 7 Κυριακές του γενικού ανοίγματος και της τελευταίας Κυριακής του έτους (άρθρο 108 ν. 4314/2014), ήρθε το άρθρο 49 του μεσοπρόθεσμου νόμου 4472/2017 να ανοίξει πάλι το ζήτημα αυτό, απελευθερώνοντας, από τον Μάιο μέχρι και τον Οκτώβριο, την λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές:

- Στο Δήμο Αθηναίων
- Σε περιοχές του Δήμου Πειραιά
- Σε περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Νοτίου Τομέα Αθηνών
- Σε περιοχές του ιστορικού κέντρου Θεσσαλονίκης, όπως ορίζεται στην Υπουργική Απόφαση 3046/51009/1994 και
- Στην περιοχή γύρω από τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών.

Για τις περιοχές που περιλαμβάνονται μέσα στα όρια του Δήμου Αθηναίων, η απελευθέρωση ίσχυσε αυτομάτως από την δημοσίευση του νόμου. Για τις υπόλοιπες ως άνω περιοχές, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 75812-06/07/2017 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης με την οποία καθορίστηκαν τα συγκεκριμένα όρια των περιοχών αυτών, όπου τα καταστήματα θα ανοίξουν. Αυτονόητο είναι ότι και η συγκεκριμένη απόφαση έχει προσβληθεί από την ΕΣΕΕ στο Συμβούλιο της Επικρατείας και μάλιστα εκκρεμεί η εκδίκασή της στο Δ' Τμήμα στις 27 Φεβρουαρίου ε.ε.

Στο πλαίσιο αυτό και προκειμένου να δοθεί μία οριστική λύση στο θέμα, η ΕΣΕΕ επανακαταθέτει την πάγια πρότασή της, η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς συνολικά και εκμηδενίζει τις οποιεσδήποτε έριδες και διχογνωμίες:

- Να παραμείνουν πανελλαδικά ως εργάσιμες οι 3 σημαντικές Κυριακές (οι 2 τελευταίες Κυριακές του χρόνου και η Κυριακή των Βαΐων). Παράλληλα, να αποδοθεί αποκλειστικά και μόνο στις τοπικές

κοινωνίες το δικαίωμα να ανοίγουν με απόφασή τους τα τοπικά καταστήματα ορισμένες Κυριακές, κρίνοντας κατά τις ειδικές συνθήκες της κάθε περιοχής (τοπικές εκδηλώσεις, τουριστικές περίοδοι κλπ.).

3. Λειτουργία του υπαίθριου εμπορίου και των λαϊκών αγορών

Η εισαγωγή του πρόσφατου νόμου 4497/2017 αποτέλεσε μία πραγματική τομή για την ρύθμιση ενός χώρου γενικά αρρυθμιστου και άναρχου, όπως είναι το υπαίθριο εμπόριο γενικά. Το οργανωμένο εμπόριο είναι ιδιαίτερα ευχαριστημένο με την εισαγωγή του νόμου αυτού, που ικανοποίησε σημαντικό μέρος των προτάσεών μας και αναμένεται να εξορθολογήσει σημαντικά την σχετική αγορά.

Κατά συνέπεια, περιοριζόμαστε εδώ στην παράθεση των προτάσεων που κατά την γνώμη μας θα καταστήσουν το νέο πλαίσιο ακόμη πιο αποτελεσματικό και θα μειώσουν ακόμη περισσότερο τα φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού που η υπαίθρια εμπορική δραστηριότητα ασκεί στις οργανωμένες εμπορικές επιχειρήσεις. Συνακόλουθα, οι προτάσεις μας συνοψίζονται στα κάτωθι:

- Στο άρθρο 2 του νέου νόμου περιλαμβάνεται ο ορισμός του υπαιθρίου εμπορίου. Στο σχέδιο νόμου που αναρτήθηκε για δημόσια διαβούλευση τον περασμένο Φεβρουάριο, ο αντίστοιχος ορισμός στην ουσία απαγόρευε την δραστηριότητα του υπαιθρίου εμπορίου σε ιδιωτικούς χώρους. Ο σημαντικός αυτός περιορισμός δεν ψηφίστηκε τελικά και δεν κατανοούμε τον λόγο. Η άσκηση του υπαιθρίου εμπορίου πρέπει και επιβάλλεται να πραγματοποιείται μόνο σε δημόσιους χώρους, ελεγχόμενους από τις τοπικές αρχές και αντίστοιχα να απαγορεύεται σε ιδιωτικούς.
- Περιορίζονται γενικώς οι υπαίθριες αγορές μπροστά από ομοειδή και μη καταστήματα αλλά δυστυχώς δεν αποκλείονται από τα ιστορικά κέντρα των πόλεων. Ενόψει των πολλών προσπαθειών που πραγματοποιούνται για την αναβάθμιση και ανάδειξη των ιστορικών κέντρων των πόλεων (όπως τα open malls της ΕΣΕΕ), το υπαίθριο εμπόριο με την μορφή που πραγματοποιείται σήμερα στην χώρα δεν έχει θέση εκεί.
- Ιδιαίτερες αντιρρήσεις εκφράζουμε για την παράγραφο 2 του άρθρου 30 του νέου νόμου. Στο σχέδιο νόμου αναφερόταν ρητά η επαναθεσμοθέτηση της ποσοτικής αναλογίας αδειών διάθεσης διαρκών προϊόντων και προϊόντων γης και θάλασσας. Η διάταξη ανέφερε ότι, η αναλογία πρωτογενών προϊόντων προς διαρκή καθοριζόταν σε 9 προς 1. Όπου δεν ίσχυε αυτή η ισορροπία, όταν κενώνονταν θέσεις, αυτές προβλεπόταν να αναπληρώνονται από τα προϊόντα γης και θάλασσας, μέχρι να επιτευχθεί το 9 προς 1. Δυστυχώς, η πρόνοια αυτή που θα επαναπροσδιόριζε τις λαϊκές αγορές ως κυρίως αυτό που είναι, δηλαδή αγορές διάθεσης προϊόντων γης και θάλασσας τελικώς δεν ψηφίστηκε και αντικαταστάθηκε από μία άνευρη, γενική και αόριστη διάταξη, σύμφωνα με την οποία δεν επιτρέπεται να αλλοιώνεται ο «χαρακτήρας» της λαϊκής αγοράς, ως προμηθευτή αγροτοδιατροφικών προϊόντων και ότι οι τοπικές αρχές θα πρέπει να «μεριμνούν» για την διαφύλαξη αυτού ακριβώς του χαρακτήρα όταν εκδίδουν νέες άδειες. Φυσικά, η διάταξη, ως απλό γενικό ευχολόγιο, δεν πρόκειται να επιτύχει κανέναν σκοπό, αφού είναι

βέβαιη η καταστρατήγησή της από τις τοπικές αρχές, οι οποίες, στον βωμό κυρίως της ψηφοθηρίας, θα την αναιρέσουν στην πράξη, πλημμυρίζοντας τις λαϊκές αγορές με βιομηχανικά προϊόντα και μετατρέποντάς τις σε διαρκή καθημερινά παραπάζαρα. Στο πλαίσιο αυτό, ζητάμε πλέον την επαναφορά της αναλογίας 9 προς 1, όπως ακριβώς αναφερόταν στο σχέδιο νόμου και την συμπλήρωση του νόμου με αυτήν την διάταξη που από μόνη της θα εξορθολογήσει σε βάθος χρόνου όλο το πλαίσιο των λαϊκών αγορών.

- Παράλληλα, οι λαϊκές αγορές θα πρέπει να μετακινηθούν εκτός των κεντρικών οδικών αξόνων, αρτηριών και οδών, μεγαλύτερων ή μικρότερων περιοχών ώστε να μην επηρεάζουν την ζωή και την λειτουργία του κεντρικού οικοδομικού ιστού της κάθε περιοχής.
- Σε ότι αφορά τις εμποροπανηγύρεις, η ΕΣΕΕ θεωρεί ότι είναι πλέον καιρός να εκσυγχρονιστούν οι αναχρονιστικοί αυτοί θεσμοί με σκοπό την σταδιακή κατάργησή τους όπως είναι σήμερα, εκτός εκείνων που έχουν παραδοσιακά (εορταστικά) χαρακτηριστικά. Παράλληλα δεν θα πρέπει να ενθαρρύνεται η δημιουργία νέων. Εναλλακτικά, μπορεί να επιτρέπεται μόνο μία εμποροπανήγυρη ανά Δήμο/Δημοτική Κοινότητα/Τοπική Κοινότητα το χρόνο. Οι εμποροπανηγύρεις θα πρέπει και αυτές να πραγματοποιούνται εκτός των ιστορικών και εμπορικών κέντρων των πόλεων και κωμοπόλεων και να διαρκούν το πολύ μέχρι τρεις (3) ημέρες.
- Αναφορικά με τις χριστουγεννιάτικες και πασχαλινές αγορές, η ΕΣΕΕ θεωρεί ότι η μέγιστη διάρκειά τους δεν πρέπει να ξεπερνάει και στις δύο περιπτώσεις τις 5 ημέρες, ενώ θα πρέπει να καθορίζονται ρητά στις σχετικές αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων τα προσφερόμενα προϊόντα στις αγορές αυτές, με τήρηση της διάταξης ότι αυτά πρέπει να δικαιολογούν τον χαρακτήρα των ημερών. Εάν σε χριστουγεννιάτικη ή πασχαλινή αγορά διατίθενται και διαρκή είδη, άσχετα με τις αντίστοιχες γιορτές, θα πρέπει να παύει αμέσως η συνέχιση της λειτουργία της.
- Σε ότι αφορά τις κυριακάτικες αγορές (παζάρια), η ΕΣΕΕ προτείνει να πραγματοποιούνται εκτός των ιστορικών και εμπορικών κέντρων των πόλεων και κωμοπόλεων, σε ελεγχόμενους δημοτικούς χώρους που θα αποτυπώνονται σε σχεδιάγραμμα, το οποίο θα ενσωματώνεται στην πρόταση του Δημοτικού Συμβουλίου προς την Περιφέρεια.
- Επιφυλάξεις εκφράζουμε για τις αγορές των καταναλωτών, τις οποίες σχεδιάζουν και οργανώνουν οι ενώσεις και συνεταιρισμοί καταναλωτών και οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις. Είναι γνωστές οι συνέπειες που είχαν τα περίφημα στα πρώτα χρόνια της κρίσης «κινήματα της πατάτας». Οι συγκεκριμένες «αγορές», ενώ είχαν διαφημιστεί ως απευθείας πωλήσεις στους καταναλωτές χωρίς μεσάζοντες, τελικά αποδείχθηκαν καλά οργανωμένα κερδοσκοπικά παζάρια λαθραίων προϊόντων αμφιβόλου ποιότητας, τα οποία διοχετεύονταν στην αγορά χωρίς κανένα παραστατικό, κλονίζοντας περαιτέρω τις εμπορικές επιχειρήσεις αλλά και την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα τοπικά προϊόντα γης και θάλασσας. Χρειάζεται

προσοχή προκειμένου να αποφευχθούν παρόμοια φαινόμενα και οι καταναλωτικές αγορές να μην καταλήξουν σαν αυτά τα κερδοσκοπικά παραπάζαρα.

- Στο άρθρο 39 του νέου νόμου προβλέπεται μία νέα μορφή υπαιθρίου εμπορίου, συνυφασμένη με την άσκηση ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων (λούνα πάρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο, συναυλίες, επιδείξεις κλπ.). Δεδομένου ότι σε αυτές τις δραστηριότητες μπορεί να συμμετέχει οποιοσδήποτε (και όχι μόνο οι επαγγελματίες του υπαιθρίου εμπορίου) και οι όροι διενέργειάς τους είναι ιδιαίτερα ελαστικοί, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή τόσο ως προς την νομοθέτησή τους όσο και ως προς τον έλεγχο του υπαιθρίου εμπορίου που ασκείται σε αυτές. Θεωρούμε ότι είναι προτιμότερο να υπόκεινται και αυτές οι κατηγορίες στις γενικές διατάξεις περί υπαιθρίου εμπορίου (από τις οποίες εξαιρούνται) αλλιώς μπορεί να αποτελέσουν όχημα για τους τοπικούς δήμους που δίνουν την σχετική άδεια, ώστε να αποτελέσουν ασύδοτες αγορές που θα διαθέτουν τα πάντα από τους πάντες, χωρίς κανέναν ποσοτικό ή ποιοτικό έλεγχο.

Παράλληλα, η ΕΣΕΕ, αντιλαμβανόμενη τις επιζήμιες συνέπειες τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους καταναλωτές από τη συνεχή διόγκωση του παρεμπορίου και του λαθρεμπορίου καταθέτει πρόσθετες προτάσεις περιορισμού των εν λόγω άκρως ανησυχητικών φαινομένων. Πιο συγκεκριμένα, ενδείκνυται:

- Η κατάσχεση των παράνομων προϊόντων και προϊόντων απομίμησης κατά την είσοδό τους στη χώρα, μέσω της γενικευμένης χρήσης ειδικών μηχανημάτων, όπως τα "X-Ray scanners" και τα εξελιγμένα "Electromagnetic field container scanners" στις πύλες εισόδου (τελωνεία και μεγάλα λιμάνια). Η πρότασή μας αυτή έχει αρχίσει να υλοποιείται και αφού εκτιμηθούν τα θετικά αποτελέσματά της, θα πρέπει να επεκταθεί σε όλα τα εισαγωγικά σημεία της χώρας.
- Η εντατικοποίηση αυστηρών ελέγχων στις αποθήκες χονδρικής διανομής και πώλησης όπου συγκεντρώνονται τα παράνομα εμπορεύματα.
- Η αναβάθμιση του ρόλου του ΣΥΚΑΠ, μέσω διενέργειας εντατικότερων και ποιοτικότερων ελέγχων, με τη άμεση δέσμευση και καταστροφή των κατασχεθέντων αντικειμένων.
- Ο τελικός περιορισμός της υπαίθριας διάθεσης μόνο σε προϊόντα γης και θάλασσας.
- Η κατάργηση της εξαίρεσης του υπαιθρίου εμπορίου από το πρόσφατα εισαχθέν περιβαλλοντικό τέλος για την πλαστική σακούλα.

4. Αναφορικά με την λειτουργία των Εκθέσεων

Με το πολυνομοσχέδιο που ψηφίστηκε χθες από την Βουλή, επέρχονται οσαύτως σημαντικές τροποποιήσεις και στην διενέργεια και λειτουργία εκθέσεων. Τα σημεία που επισημαίνουμε και μας προβληματίζουν ιδιαίτερα είναι τα εξής:

- Στις διατάξεις που εισάγονται για την λειτουργία εκθέσεων (άρθρο 113) έχει αφαιρεθεί η απαιτούμενη διοικητική άδεια για τον οργανωτή και έχει αντικατασταθεί από απλή αναγγελία του προς τον Δήμο ή την

Περιφέρεια. Θεωρούμε την παροχή της διοικητικής άδειας απαραίτητη για την ορθή τήρηση των διατάξεων του νόμου περί εκθέσεων.

- Με την νέα διάταξη του άρθρου 115 επιτρέπεται ρητά η διενέργεια λιανικών πωλήσεων μέσα στην έκθεση!!! Αυτονόητο είναι ότι, από την στιγμή που καταργείται η απαγόρευση των λιανικών πωλήσεων στις εκθέσεις, αυτονόητα έχει πλέον ξεκινήσει η διαδικασία μετατροπής τους σε αυτόκλητα γιγάντια παζάρια, τα οποία μάλιστα θα λειτουργούν με απλή «αναγγελία» αντί για άδεια, με δραματικές συνέπειες για το οργανωμένο εμπόριο, που θα δει τον ήδη περιορισμένο τζίρο του να μειώνεται ακόμη περισσότερο.

Στην ουσία, με τις νέες διατάξεις, εισάγεται ένα σαφές πλαίσιο παράκαμψης των θετικών διατάξεων του νέου νόμου για το υπαίθριο εμπόριο, αφού όσες μορφές ρυθμίζονται πλέον ή απαγορεύονται, μπορούν με ευκολία να καταφύγουν στο νέο καθεστώς για τις εκθέσεις....

5. Εξαγωγική δραστηριότητα

- Θα πρέπει να ξεκαθαριστεί ότι στην εξαγωγική δραστηριότητα συμπεριλαμβάνονται και οι εξαγωγές υπηρεσιών. Αναφερόμαστε συγκεκριμένα στις ναυπηγοεπισκευές, στο παραμεθόριο εμπόριο και στον εφοδιασμό πλοίων.
- Να δοθούν κίνητρα ώστε οι μικροεξαγωγικές επιχειρήσεις να γίνουν μικροεξαγωγικές. Η δράση της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου για τα clusters στο ηλεκτρονικό εμπόριο θα πρέπει να προσανατολιστεί προς αυτήν την κατεύθυνση.
- Να δημιουργηθούν ειδικές Οικονομικές Περιοχές (ΕΟΠ) σε παραμεθόριες περιοχές της χώρας και στα λιμάνια. Στις περιοχές αυτές θα υπάρχει ένα ειδικό φορολογικό καθεστώς και transit υπηρεσίες οι οποίες θα ενισχύσουν το διαμετακομιστικό εμπόριο. Αυτό που χρειαζόμαστε ως Έλληνες επιχειρηματίες για να ανοιχτούμε και σε άλλες αγορές είναι μέτρα φιλικά και όχι στραγγαλισμού.

6. Εμπορικές μισθώσεις

Οι τροποποιήσεις του νόμου 4242/2014 διατήρησαν μία σχετική προστασία για τις παλαιές εμπορικές μισθώσεις, ενώ απελευθέρωσαν πλήρως τις νέες. Η ΕΣΕΕ είχε εκφράσει τις αντιρρήσεις της για το νέο πλαίσιο, με κυριότερο επιχείρημα ότι η ανυπαρξία ρήτρας εξόδου από την μίσθωση εκ του νόμου θα αποτελούσε αντικίνητρο για την δημιουργία σοβαρών επενδύσεων σε υποδομές επαγγελματικής στέγης. Η πορεία της αγοράς των μισθώσεων επιβεβαιώνει την άποψή μας. Παράλληλα, το ύψος των μισθωμάτων παραμένει ένα σημαντικό πρόβλημα. Το μίσθωμα αποτελεί βασικό στοιχείο του λειτουργικού κόστους της εμπορικής επιχείρησης και η μεγάλη πλειονότητα των μισθώσεων της αγοράς συμφωνήθηκε πριν από την έναρξη της κρίσης. Οι Επιτροπές εμπορικών μισθώσεων παράγουν σημαντικό έργο αλλά δεν αρκούν. Ο λόγος είναι απλός: Ύψη μισθωμάτων και ποσοστά αναπροσαρμογών καθορίστηκαν σε επίπεδα αντιστρόφως ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες των επιχειρήσεων, εν μέσω κρίσης. Η ΕΣΕΕ προτείνει προς το Υπουργείο την άμεση έναρξη

διαβούλευσης για την διευθέτηση των παραπάνω θεμάτων στα πλαίσια ενός πιο ορθολογικού και προσαρμοσμένου στις ανάγκες της αγοράς πλαισίου.

Κυριότερες μεταβολές ν. 4242/2014

- Στην ουσία απελευθερώθηκε το καθεστώς της επαγγελματικής στέγης και επιβάλλεται η «κυριαρχία της σύμβασης». Εκτός των ελάχιστων προστατευτικών διατάξεων του νόμου, τηρούνται κατά γράμμα τα συμφωνηθέντα στο συμφωνητικό.
- Καταργήθηκε η 12ετία.
- Καταργήθηκε το δικαίωμα παρέκτασης στην 16ετία αν δεν καταβληθεί άυλη εμπορική αξία.
- Καταργήθηκε η άυλη εμπορική αξία.
- Καταργήθηκε το δικαίωμα του μισθωτή να καταγγείλει την μίσθωση μετά την πάροδο έτους. Η προηγούμενη διάταξη πρόβλεπε ότι η καταγγελία αυτή μπορούσε να γίνει προ 3 μηνών και έδινε το δικαίωμα στον μισθωτή να αποχωρήσει από το μίσθιο καταβάλλοντας 1 ενοίκιο.
- Νέο ελάχιστο χρονικό διάστημα προστασίας της μίσθωσης έγινε η 3ετία, όπως και στις μισθώσεις κατοικιών.
- Η 12ετία διατηρήθηκε για τις παλιές μισθώσεις (πριν την ισχύ του νόμου) αλλά δεν μπορεί να παρεκταθεί στην 16ετία, ούτε καταβάλλεται άυλη αξία.
- Άλλαξε η καταγγελία από τον μισθωτή για ιδιόχρηση και ανοικοδόμηση. Περιορίζονται οι ελάχιστες περίοδοι προστασίας του ενοικιαστή, ενώ μειώνονται και οι αποζημιώσεις – περίπου στο μισό.

Προτάσεις ΕΣΕΕ

Διάρκεια

- Η εκ του νόμου περίοδος προστασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 6 χρόνων για όλες σχεδόν τις δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα.
- Εξαίρεση να αποτελούν τα ακίνητα που ανήκουν σε ιδρύματα, κληροδοτήματα και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου για τα οποία η ελάχιστη διάρκεια προστασίας πρέπει να είναι 12 χρόνια.
- Σε περίπτωση αντίθετης συμβατικής συμφωνίας, ισχύει η παραπάνω διάρκεια (6ετία και 12ετία). Εξαιρούνται οι εκ της φύσεώς τους εποχιακές δραστηριότητες (πώληση εποχικών ειδών). Στην περίπτωση αυτή, ο μισθωτής να έχει δικαίωμα να «κλείσει» το ακίνητο και για τον επόμενο χρόνο, κατόπιν σχετικής συμφωνίας με τον ιδιοκτήτη.

«Ρήτρα Εξόδου»

- Ο μισθωτής μπορεί για σοβαρούς λόγους να καταγγείλει την σύμβαση προ 6 μηνών, με συστημένη επιστολή.

Ανανέωση

- Οι μισθώσεις των 6 ετών για όλες τις δραστηριότητες και των 12 ετών για ειδικές περιπτώσεις να ανανεώνονται αυτόματα για άλλη μία 6ετία ή 12ετία αντίστοιχα, εκτός εάν έχει δοθεί ειδοποίηση για την λήξη της σύμβασης προ 6 και 12 μηνών αντίστοιχα.
- Ο ιδιοκτήτης μπορεί να αρνηθεί την ανανέωση μόνο για περιοριστικά αναφερόμενους στο νόμο λόγους, που είναι η ιδιοχρησιμοποίηση, η

ιδιοκατοίκηση αυτού και των συγγενών του και οι δομικές επεμβάσεις με σκοπό την πώληση.

Αναπροσαρμογή μισθώματος

- Τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν ότι το μίσθωμα θα αναπροσαρμόζεται κάθε χρόνο μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη για τυχόν αλλαγές στην αγοραστική δύναμη του εθνικού νομίσματος. Οι αυξήσεις δεν μπορούν να είναι υψηλότερες του 75% του τιμαρίθμου, όπως τον ορίζει η εθνική στατιστική υπηρεσία. Σε ότι αφορά το ύψος του μισθώματος, όταν οι περιστάσεις και οι συνθήκες δικαιολογούν αύξηση, την συγκεκριμένη απόφαση προτείνουμε να λαμβάνουν οι Επιτροπές Εμπορικών Μισθώσεων που λειτουργούν στις περιφέρειες. Αυτονόητο είναι ότι εάν αναλάβουν το σχετικό καθήκον, οι Επιτροπές θα πρέπει να υποστηριχθούν ενεργότερα σε επίπεδο υποδομών, ώστε να παράξουν και αποτελεσματικότερο έργο.
- Οι παραπάνω όροι να ισχύουν και για τις εποχικές μισθώσεις.

Άυλη Αξία

- Όταν γίνεται καταγγελία, που δεν οφείλεται σε δυστροπία ή σε παράβαση συμβατικών όρων, ο μισθωτής έχει λαμβάνειν από τον ιδιοκτήτη 6 μισθώματα για τις γενικές μισθώσεις των 6 χρόνων και 12 μισθώματα για τις ειδικές μισθώσεις των 12 χρόνων.
- Η αποζημίωση αυτή μπορεί να διπλασιαστεί αν στο ακίνητο εγκατασταθεί η ίδια δραστηριότητα, με δυο λόγια, την «άυλη εμπορική αξία» να την εισπράττουν νόμιμα και ισότιμα ο μισθωτής και ο εκμισθωτής.
- Όταν υπάρχει αμφισβήτηση, το ακίνητο δεν απελευθερώνεται και παρεμβαίνει το δικαστήριο.

Δικαίωμα προτίμησης στην αγορά

- Όταν ο ιδιοκτήτης θέλει να μεταβιβάσει το μίσθιο, πρέπει να ειδοποιήσει τον μισθωτή, ο οποίος εφόσον μπορεί να το αγοράζει εκείνος με τους ίδιους οικονομικούς όρους.
- Αν οι μισθωτές είναι περισσότεροι, το δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί από όλους.
- Οι κανόνες αυτοί δεν ισχύουν μόνο αν το ακίνητο μεταβιβάζεται σε σύζυγο ή σε συγγενείς πρώτου ή δεύτερου βαθμού.
- Ο μισθωτής, αν δεν ασκήσει το δικαίωμα προτίμησης, να μην χάνει το δικαίωμά του στην άυλη εμπορική αξία.

7. Εμπορική χωροταξία

Θεωρούμε ότι δεν πρέπει να μείνει καμιά γωνιά της χώρας χωρίς ρύθμιση της εμπορικής πολεοδομίας, η οποία είτε μέσω του γενικού χωροταξικού σχεδιασμού, είτε μέσω των ρυθμιστικών πολεοδομικών σχεδίων, είτε μέσω του αυστηρού καθορισμού ορίων χρήσης γης, θα οριοθετήσει τις εμπορικές ζώνες και θα ρυθμίσει την υπό συγκεκριμένους όρους εγκατάσταση των εμπορικών επιχειρήσεων, χωρίς καμιά παρέκκλιση.

Επιβάλλεται να γίνει κατανοητό από όλους και κυρίως από την Πολιτεία ότι το θέμα της εμπορικής πολεοδομίας δεν είναι ένα απλό συνδικαλιστικό αίτημα των

μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αλλά αίτημα περιβαλλοντικής ευαισθησίας, αισθητικής, κυκλοφοριακών προβλημάτων αλλά και κοινωνικής συνοχής - διατήρησης του πληθυσμιακού ιστού, ιδιαίτερα στις τοπικές κοινωνίες. Τα μέτρα που προτείνουμε να ληφθούν είναι τα εξής:

- Γενίκευση της εφαρμογής του νόμου για την εμπορική χωροταξία, καθώς πλέον έχει εναρμονιστεί με την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρο 10 ν. 2323/1995). Ζητάμε την καταπολέμηση του απαράδεκτου φαινομένου να αφήνουν οι Γενικοί Γραμματείς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες να περνούν άπρακτες, ώστε –παρακάμπτοντας το νόμο- να δίνουν το δικαίωμα στα υπερκαταστήματα να εγκαθίστανται στις διάφορες περιοχές, αγνοώντας τα επιχειρήματα των τοπικών κοινωνιών.
- Εισαγωγή διάταξης για την ρύθμιση των περιπτώσεων δημιουργίας μεγάλων καταστημάτων σε δήμους με πληθυσμό κάτω των 15.000 κατοίκων (τώρα είναι ελεύθερη).
- Εθνικός σχεδιασμός για την δημιουργία εμπορικών επιχειρηματικών πάρκων.
- Απομάκρυνση των μεγάλων και πολύ μεγάλων χώρων λιανικής (υπεραγορών λιανικού εμπορίου και μεγάλων εμπορικών κέντρων) από τα παραδοσιακά κέντρα των πόλεων.
- Υπαγωγή των Εμπορικών Κέντρων στην ισχύουσα για τα μεγάλα καταστήματα διαδικασία αδειοδότησης. Επέκταση της ισχύος του νόμου, ώστε, να καταλαμβάνει όλους τους χώρους λιανικής άνω των 250 τμ.
- Εφαρμογή στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη (που σήμερα εξαιρούνται) των όρων και προϋποθέσεων ίδρυσης και εγκατάστασης νέων μεγάλων καταστημάτων.
- Επέκταση της δράσης της ΕΣΕΕ «Open Malls» σε όλη την Ελλάδα με παράλληλο χαρακτηρισμό των εμπορικών κέντρων των πόλεων ως επιχειρηματικών και εμπορικών πάρκων, με σκοπό τη διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα των αγορών αλλά συγχρόνως και τη δημιουργία υποδομών ανάπτυξης των εμπορικών επιχειρήσεων.
- Κίνητρα για τη διατήρηση, την επαναφορά και την ανάπτυξη θεματικών αγορών στο εσωτερικό των κέντρων των πόλεων και σε συνοικίες, στις οποίες υπάρχει μεγάλος αριθμός κενών καταστημάτων.

8. Clustering και logistics στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο

Ο συγκεκριμένος σχεδιασμός των clusters εμπορίας και διακίνησης προϊόντων ηλεκτρονικού εμπορίου θεωρούμε ότι πρέπει να έχει ως κύριο στόχο την εξωστρέφεια στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο πλαίσιο αυτό, οι στρατηγικοί μας στόχοι πρέπει να είναι οι εξής:

- Μείωση κόστους αποστολής μικροδεμάτων, κυρίως από μικρομεσαίες εμπορικές επιχειρήσεις, σε βασικές αγορές του εξωτερικού, εντός και εκτός Ε.Ε.

- Παροχή αξιόπιστων και προσιτών μεταφορικών υπηρεσιών σε εμπορικές επιχειρήσεις με έδρα απομακρυσμένες ή νησιωτικές περιοχές και ιδίως σε εκείνες που παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον.
- Ενίσχυση του κλάδου των logistics, μέσω της αντιμετώπισης προβλημάτων που έχουν καταγραφεί κατά την εκπόνηση της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής (κατακερματισμένη αγορά των logistics, χαμηλό επίπεδο εξωτερικής ανάθεσης για υπηρεσίες logistics, ελλιπής σύνδεση των εγκαταστάσεων logistics με τα κύρια μέσα μεταφοράς).
- Πληρέστερη αξιοποίηση του ηλεκτρονικού καναλιού πωλήσεων από εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και από επιχειρήσεις με εξειδικευμένο παραγωγικό αντικείμενο (αγροδιατροφικός τομέας ή μεταποίηση).
- Χωρική συγκέντρωση επιχειρήσεων ή μεμονομένων δραστηριοτήτων τους σε οργανωμένους υποδοχείς επιχειρηματικής δραστηριότητας και ανάπτυξη κοινών τεχνικών υποδομών (ΤΠΕ, αποθήκευση).
- Προώθηση εξωστρέφειας – συνεργασία με διαδικτυακές πλατφόρμες.

Παράλληλα, οι δράσεις που απαιτούνται είναι οι κάτωθι:

- Ανάπτυξη υποδομών αποθήκευσης - διαμετακομιδής.
- Έρευνα και ανάπτυξη εφαρμογών ηλεκτρονικού εμπορίου – συνεργασία με ερευνητικούς φορείς & ινστιτούτα.
- Ηλεκτρονικοποίηση λειτουργιών υφιστάμενων εμπορικών επιχειρήσεων (μέσω ενιαίας πλατφόρμας ή ανάπτυξης επιμέρους εφαρμογών). Ανάπτυξη κοινών διοικητικών, τεχνικών και πληροφοριακών υποδομών (π.χ. server clustering, συστήματα διαχείρισης αποθήκης και παραγγελιών, 3PL logistics).
- Αξιοποίηση λύσεων e-logistics.
- Ηλεκτρονική τιμολόγηση.
- Θεσμοθέτηση απλοποιημένων διαδικασιών και συντελεστών ΦΠΑ στην ΕΕ για το ηλεκτρονικό εμπόριο.
- B2B συνεργασία με μεταφορικές επιχειρήσεις εκτός cluster.

Πέραν αυτών, η νέα προγραμματισμένη συνάντηση αποτελεί συνέχιση της συζήτησης που διεξήχθη τον περασμένο μήνα υπό την προεδρεία του τότε Γενικού Γραμματέα κ. Παπαδεράκη και θα είναι πάλι διερευνητικού - γενικού χαρακτήρα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η δράση αυτή ξεκίνησε το 2013 από την Γενική Γραμματεία Εμπορίου, οπότε έγινε και η πρώτη μελέτη και συστήθηκε η πρώτη ομάδα εργασίας για να ξεκινήσει η υλοποίηση. Με την σύσταση της ομάδας εργασίας αυτής, τα ΕΛΤΑ και ο σύνδεσμος ηλεκτρονικού εμπορίου (GRECA) ξεκίνησαν συζητήσεις για να συνεργαστούν για τη δημιουργία ενός πρώτου cluster που θα παρέδιδε σε συγκεκριμένες (καταρχήν 2 με 3) χώρες της Ευρώπης. Από την GRECA ζητήθηκε η συμμετοχή των μελών του, τα οποία ωστόσο δεν ανταποκρίθηκαν, με την εξαίρεση μόνο 5 - 6 εταιρειών, οι οποίες δεν είχαν και τον απαιτούμενο όγκο αποστολών για να δημιουργηθούν οικονομίες κλίμακας και έτσι το εγχείρημα ναυάγησε.

Ο πρώην ΓΓ Εμπορίου κ. Παπαδεράκης επανασύστησε την εν λόγω επιτροπή με την συμμετοχή των ΕΣΕΕ, Γενικής Γραμματείας Στρατηγικών Επενδύσεων, GRECA, ΕΕΤΤ, Ελληνικής Εταιρείας Logistics, ΕΛΤΑ και ΣΕΒ. Στην πρώτη

και μοναδική συνεδρίαση αυτής της επιτροπής διαφάνηκε ότι η ΓΓΕ υιοθετεί την άποψη ότι η διαχείριση πρέπει να ανατεθεί στα ΕΛΤΑ. Προβληματισμό επί της επιλογής αυτής εξέφρασαν τότε η ΕΕΤΤ, η GRECA αλλά και η ΕΣΣΕ. Οι προβληματισμοί που εκφράσαμε τότε για την συγκεκριμένη επιλογή στηρίζονταν στα εξής σημεία:

- Στην διασυνοριακή μεταφορά από την χώρα μας προς κυρίως την Ευρώπη, δραστηριοποιούνται πολλές εταιρείες τόσο εγχώριες (ACS, Speedex, Γενική, ΕΛΤΑ-EMS κτλ.) όσο και πολυεθνικές (DHL, UPS, FEDEX κλπ.), οι οποίες έχουν από μακρού επενδύσει σε υποδομές εξυπηρέτησης των πελατών τους για διασυνοριακές μεταφορές, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την αεροπορική υπηρεσία της DHL, η οποία και έχει καταφέρει να συγκεντρώσει ικανό όγκο αποστολών, που επιτρέπει να παρέχει μία ανταγωνιστική τιμή για παράδοση την επόμενη ημέρα σε όλες τις ευρωπαϊκές πόλεις. Η υπηρεσία που προσφέρουν τα ΕΛΤΑ αναφέρεται σε οδική μεταφορά και διανομή με το ευρωπαϊκό δίκτυο EMS, η οποία όμως είναι ανταγωνιστική της οδικής μεταφοράς που προσφέρει η ACS (ACS-Euro5 σε συνεργασία με την DHL) και η ίδια η DHL (DHL-Economy-Cargo). Η κοινή επιλογή λοιπόν του κομματιού της μεταφοράς στα ΕΛΤΑ είναι καταρχάς προβληματική και θα ήταν καλό να οριστούν οι προδιαγραφές-ανάγκες και να ζητηθεί από τις εταιρείες να μειοδοτήσουν ατύπως για την τιμή και αντίστοιχα να πλειοδοτήσουν για τις προσφερόμενες υπηρεσίες, όχι μόνο ως προς το κομμάτι της μεταφοράς αλλά ως προς όλα τα κομμάτια (logistics κτλ.)
- Για το ελληνικό ηλεκτρονικό εμπόριο είναι αυτονόητα σημαντική μια τέτοια δομή καθώς θα συνέβαλε σε ανάλογο ποσοστό στην αποκλιμάκωση ενός από τα κύρια εμπόδια διασυνοριακού εμπορίου στη χώρα μας, δηλαδή του κόστους και του χρόνου αποστολής. Ένα επιτυχημένο cluster προϋποθέτει την προσέλκυση και την συμμετοχή ηλεκτρονικών επιχειρήσεων με τους απαραίτητους όγκους αποστολών.
- Είναι μεγάλη ευκαιρία με την δημιουργία ενός τέτοιου είδους cluster να προωθηθεί το τουριστικό εμπόριο, το οποίο περιορίζεται σήμερα σε πωλήσεις προϊόντων μικρού όγκου και στερείται πωλήσεων σε προϊόντα μεσαίου - μεγάλου όγκου και μεσαίου - μεγάλου βάρους που λόγω της δυσκολίας μεταφοράς τους, οι τουρίστες αποφεύγουν να αγοράσουν. Μία δομή που θα μπορούσε να αναλάβει την αποστολή στην πόρτα του τουρίστα πλειάδας τουριστικών και μη προϊόντων, αξιόπιστα και γρήγορα, θα αύξανε γεωμετρικά τις πωλήσεις του τουριστικού και εμπορίου της χώρας, βοηθώντας στην πράξη τις πολύ μικρές και μικρές ελληνικές επιχειρήσεις να μετατραπούν από micro importers σε micro exporters.